

Vuoden eläinlääkäri 2007: Professori Marjatta Snellman

Snellmanin valinta vuoden eläinlääkäriksi julkistettiin 10. toukokuuta. Hänen palkitsemisensa perusteena on pitkäjänteinen työ eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi erityisesti koirien jalostuksessa. Marjatta Snellman on kehittänyt eläinlääketieteellistä diagnostista kuvantamista sekä eläinlääketieteen opetusta merkittävällä tavalla. Oppilaat ja kollegat kehuvat häntä monin eri tavoin.

TEKSTI: ANNA PARKKARI

Eläinsuojelun edistäminen oli hyvin painava tekijä, kun palkinnon saaja päätettiin Eläinlääkäriliiton hallituksessa. ”Marjatta Snellman on perustellusti, sinnikkäästi ja menestyksellisesti ollut mukana koirien jalostuksen kehittämisessä nimenomaan eläinten kannalta parempaan suuntaan. Hän on diagnostisen kuvantamisen uranuurtaja eläinlääketieteessä”, mainitaan valinnan perusteluissa. Itse professori kertoo ammattiosaimisen lisäksi lapsuuden koirakokemuksen vaikuttaneen vahvasti ymmärrykseen koirien sairauksien vaikutuksista eläinten lisäksi myös ihmisten elämän laatuun. ”Parempi, kun voidaan tehdä täsmälliset tutkimukset ja päättää jatkotoimista heti, eikä jättää perhettä, näkövammaista tai palvelukoiran omistajaa epävarmuuteen”, sanoo diagnostisen kuvantamisen professori Snellman. Hän tiesi kuusivuotiaana haluavansa eläinlääkäriksi.

Eläimen etu on tärkein

Marjatta Snellman on ollut mukana Suomen Opaskoirakoulun toiminnassa vuodesta 1978 ja hän oli perustamassa Suomen Kennelliiton

jalostustieteellistä toimikuntaa. Hän on yhä mukana toimikunnissa ja on Nordisk Kennelunionin niveljaoston puheenjohtaja. ”Minun näkökulmani on vaalia eläinten hyvinvointia. Eläimen elintoimintoja tai arkisia puuhia haittaavat, jalostuksen myötä saadut ylen korostuneet rotupiirteet eivät ole eläimen etu. Minusta kuitenkin työ Kennelliitossa ja osassa rotujärjestöjäkin menee oikeaan suuntaan. Olemme onnistuneet neuvomaan ja tukemaan rotujärjestöjä parempien jalostusohjelmien suuntaan ja myös PEVISA-ohjelmat ovat hyviä työkaluja. Toki myös yleisön tietoisuuden vaikuttaminen on tärkeää, koska koirien kasvattajilla voi olla mielessä eri asiat kuin tervettä ja pitkäikäistä lemmikkikoiraa haluavalla ihmisellä. Tietoa onkin tarjottu muun muassa Yliopistollisen Eläinsairaalan Ystävien luennoilla sekä monissa lehti- ja televisiohaastattelussa.”

Vuonna 1995 hyväksyttiin eurooppalaisen lemmikkieläinten suojelun pohjalta myös suomalainen maa- ja metsätalousministeriön lemmikkieläinten jalostusta koskeva päätöslauselma. Sen pohjalta Marjatta Snellman alusti muun muassa Eläinlääkäripäivillä

”Minä olen halunnut vaalia eläimen hyvinvointia. On biennähdä, miten asiat voivat vähitellen mennä oikeaan suuntaan koirien jalostuksessa”, sanoo vuoden eläinlääkäri. Hän on eläinlääketieteellisen diagnostisen kuvantamisen kehittäjä Suomessa ja arvostettu alalla myös Euroopassa ja Yhdysvalloissa.

2002 herätellen eläinlääkärikuntaa kantamaan eettistä vastuuta myös pitkälle jalostettuja rotukoiria hoitavina praktikkoina.

Vuoden eläinlääkäri on Opaskoirakoulun opaskoiratoimikunnan jäsen. Opaskoirakoulu kasvattaa, kouluttaa ja luovuttaa käyttöön opaskoiria sokeille ja vaikeasti heikkonäköisille vammaisille. Koulu kuuluu Näkövammaisten keskusliittoon ja se on Kansainvälisen Opaskoirakoulujen Liiton jäsen. ”Yhden opaskoiran kouluttaminen maksaa 25 000 euroa. On tärkeää, että jalostukseen saadaan valittua sekä henkisesti että rakenteeltaan terveitä ja kestäviä koiria.

Anna Parkkari

"Pidän ihmisistä, jotka ajattelevat itse", sanoo Vuoden eläinlääkäri 2007, professori Marjatta Snellman. "Opiskelu saksalaisessa kulttuurissa opetti väittelytaitoa ja asioiden kyseenalaistamisen tärkeyden."

Esimerkiksi palveluskoirien joukossa on monia rotuja, joilla on fyysisen terveyden – lonkat, selkä ja näkö – lisäksi alkanut pettää pää. Onneksi Opaskoirakoulu pääsi mukaan kansainväliseen liittoon, jolloin hyvää opaskoira-ainesta saadaan laajemmista lähteistä. Perimän ja vaiettujenkin perinnöllisten sairauksien tuntemisesta on iso etu jalostusainesta valittaessa."

Anna Parkkari

Opetuskuva-arkistoon kerätään opetuksessa käyttökelpoisia kuvia. Kuva-arkisto on luontevasti kasvanut diagnostisen kuvantamisen oppiaineen oheen.

Snellman on perehtynyt koirien rakenteellisten ongelmien lisäksi perinnöllisiin silmäsairauksiin ja hän on muun muassa luennoinut perinnöllisistä neurologisista sairauksista, kun muuta opettajaa ei ollut saatavissa.

Kuvantamisen kehittäjä

Vuoden eläinlääkäri Snellman on alallaan Suomen ensimmäi-

SNELLMANIN URA

Eläinlääketieteen opinnot Hannoverissa ELK 1966, Helsingissä-Hannoverissa ELL 1969–1970, saksalainen väitöskirja 1969, joka hyväksyttiin Suomen ope-
tushallituksessa myöhemmin vastaaman suomalaista tohtorin tutkintoa

Kunnan ja piirieläinlääkäriin sijaisuuksia vuosina 1970–1974

Tarkastuseläinlääkäriin tutkinto vuonna 1973

Kirurgian assistentti Eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa vuodesta 1974

Työskentelyä ulkomailla Saksassa, Ruotsissa, Tanskassa ja Yhdysvalloissa

Diplomate of the European College of Veterinary Diagnostic Imaging, Dipl. ECVDI vuonna 1994

Suomen Kennelliiton mitali Pro cane sano vuonna 1998

Suomen Kennelliiton kultainen ansiomerkki

Eläinlääketieteen tohtorin tutkinto Suomessa vuonna 2000: Magnetic resonance imaging in canine spontaneous neurological disorders: an evaluation of equipment and methods

Diagnostisen kuvantamisen professori Helsingin yliopistoon vuonna 2002

Valittu Vuoden opettajaksi kahdesti

Kokonaisvaltaisen koiranjalostuksen tuki HETI ry:n kunniajäsen vuodesta 2006

Mukana eläinlääkäreiden täydennyskoulutuksessa kouluttajana muun muassa Fennovetin kautta

Eläinlääketieteellisen diagnostisen kuvantamisen kehittäjä Suomessa, arvostettu myös Euroopassa ja Yhdysvalloissa

Tarja Salonen

Tietokonetomografiassa kohde kuvataan röntgensäteillä ja kuva muodostetaan tietokoneen avulla poikittaisiksi tasoiksi, niin sanotuiksi leikkuviksi. Niille on ominaista hyvä kudosten tiheyksien erotuskyky. Tietokoneen avulla kohdetta voidaan tarkastella kolmiulotteisesti.

nen Euroopan eläinlääketieteellinen diplomaatti. Hänet kutsuttiin perustajajäseneksi European College of Veterinary Diagnostic Imagingiin vuonna 1994. Hänen uransa kuvantamisen saralla alkoi jo vuonna 1975, kun laitoksen silloinen esimies, professori Saki Paatsama määräsi hänet vastaamaan kirurgian assistenttina eläinlääketieteellisestä radiologiasta. Snellman perehtyi aiheeseen myös työskentelemällä Tukholman kuninkaallisessa eläinlääketieteellisessä professori Sten-Erik Olssonin ja professori Peter Lordin kanssa ja Kööpenhaminassa tohtori P.G. Rasmussenin kanssa. Hän myös työskenteli vierailevana, kutsuttuna eläinlääketieteellisen radiologian professorina Wisconsinin yliopiston eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa syyskuusta 1990 heinäkuun 1991 loppuun. Hän oli päävastuussa radiologian opetuksesta ja potilasdiagnostiikasta vakinaisen professorin sapattivapaan aikana.

Hänen aikanaan on Yliopistollisessa eläinsairaalaan siirrytty röntgenistä ultraääneen, heikko- ja vahvakenttäiseen magneettikuvaukseen ja tietokonetomografiaan. ”Ilman hyvälaatuista kuvantamista

monet kirurgiset hoidot jäisivät tänä päivänä tekemättä. Ultraääni on nykyisin monille vastaanotoille itsestäänselvyys ja esimerkiksi hevosten hoidossa tällä kuvantamisella on paljon käyttöä.”

Vuonna 2006 julkaistiin kirja nimeltä *Radiologia Suomessa*, joka on alan historiikki vuoteen 2005. Marjatta Snellman kirjoitti siihen eläinlääketieteellisen radiologian osan. Vuosittain hän kouluttautuu useassa ulkomaalaisessa kongressissa ja vie myös nuorempia kollegoja mukanaan. Kansainvälinen diplomaattiverkosto antaa hyvät yhteydet myös opetusta ja arki-työskentelyä ajatellen.

Tieteelliseen diplomaattijärjestelmään kuuluu periaate jatkuvasta kouluttautumisesta, tieteellisen tutkimuksen tuottamisesta ja käytännön diagnostiikkatyön tekemisestä. Saavutukset pisteytetään ja joka viides vuosi on tarkastuksessa osoitettava hyväksytty tulos tai eläinlääkäri menettää diplomaatin aseman.

Diplomaattikoulutusta

Yliopistollisen eläinsairaalan kuvantamisen oppiaine on hyväksytty uuden diplomaatin koulutuspaikaksi. Snellmanin ohjauksessa

on pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri Anu Lappalainen, joka valmistuneen diplomaatiksi parin vuoden kuluttua. Oppilaitoksille on melkoinen meriitti tulla hyväksytyksi diplomaatin koulutuspaikaksi. ”Marjatan kanssa on hyvä työskennellä. Tokihan meillä oli alun perinkin samankaltaisia näkemyksiä muun muassa koirien jalostuksesta, mutta hänen kanssaan voi todella keskustella näkemyksistä. Ja työmatkailu yhdessä on hyvin antoisaa. Ehkä minun pitäisi suhtautua häneen kunnioittavammin, vaan keskustelu ja väittely on niin antoisaa”, valottaa Lappalainen. Professoria hymyilyttää: ”Minä kyllä pidän ihmisistä, jotka ajattelevat itse ja osaavat kyseenalaistaa. Ja minulla on käynyt loistava tuuri, kun lahjakkaita ja sivistyneitä ihmisiä on valikoitunut tähän ympärille.”

Tarja Salonen on röntgenhoitaja, joka on työskennellyt Yliopistollisessa eläinsairaalaan jo 20 vuotta. ”Professori Snellmanin kanssa on ollut hyvä tehdä työtä. Hänen kanssaan tuntuu, että työtäni arvostetaan.” Salonen työskenteli aikoinaan aluksi humanilääketieteen parissa. Hän on ollut hyvin tyytyväinen siirtymiseensä eläinsairaalaan.

Kannustava ohjaaja

Virolainen Ranno Viitmaa valmistee oman valtionsa stipendillä väitöskirjaa Marjatta Snellmanin ohjauksessa. Aiheena on suomennystyökorvan idiopaattinen perinnöllinen epilepsia. Pystykorvien parissa epilepsian yleisyyden ja periytyvyyden havahduttiin jo 1990-luvun paikkeilla. Koirien tutkimisessa kuvantaminen on keskeisessä roolissa ja Turun ja Helsingin yliopiston ihmispuolen tutkimusryhmien kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta koiria on voitu myös kuvata ihmisille tarkoitetuilla huippulaitteilla, muun muassa PET-kuvauksilla yhdistettynä magneettikuviin. ”Aivojen sokeritasa-

painon muutokset kertovat paljon epilepsiasta. Tutkimuksellahan on yhtymäkohdat ihmisten epilepsian ja dosentti Hannes Lohen tutkimusryhmän tutkimusaiheisiin”, sanoo Snellman. Lohen kanssa yhteistyö epilepsiageenien etsinnässä alkoi jo vuosia sitten tämän ollessa vielä Torontossa. Viitmaa puolestaan kertoo pitävänsä professoria hyvänä ohjaajana, jolla on aina aikaa keskustella tutkimuksesta. ”Hän on hyvin kannustava. Hienoa, että tänne ja myös muualle maailmaan on minulle syntynyt valmiiksi näin hyvät verkostot”, sanoo loppuvuodesta väittelevä ja sitten Tarttoon palaava Viitmaa.

Yliopistollisessa eläinsairaalassa työskentelevä kollega Kai Skutnabb arvostaa Vuoden eläinlääkäri Snellmania monella tasolla: ”Hän on todella taitava kuvien tulkitsija ja hänellä on hyvin laajat tiedot eri sairauksista ja perinnöllisyydestä. Sellaista sairautta ei taida ollakaan,

josta hänen kanssaan ei voisi keskustella. Hän osaa myös perustella oman näkemyksensä hyvin ja luennoijana hän on todella innostava. Minusta hän myös edustaa hienolla tavalla kollegiaalisuutta ja sivistynyttä huumoria.”

Skutnabb kertoo myös arvostavansa tapaa, jolla Snellman antaa kunnian sille, jolle se kuuluu. ”Lisäksi hänellä on aina aikaa keskustella.” Haastattelua tehdessäkin opiskelijoita ilmestyi ovelle tiedustelemaan Snellmanilta, milloin kuvia katsotaan. Rauhallisesti professori ehdotti seuraavaa iltapäivää ja lisäsi: ”Totta kai katsotaan, minähän lupasin.”

Oppimisen edistäjä

Marjatta Snellman on kahdesti valittu vuoden opettajaksi. ”Mitä, vain kahdesti?” kommentoi tietoa Helsingin yliopistosta valmistunut muualla työskentelevä eläinlääkäri. ”Hän on todella pidetty opettaja

ja luennoija, joka jättää tilaa myös omille oivalluksille.” Snellman olikin aikoinaan etujoukossa innokkaasti perehtymässä ja tuomassa ongelmakeskeistä opetusta eläinlääketieteelliseen tiedekuntaan, ja hän kiittää vuolaasti Mirja Ruohoniemen antia opetukselle.

”Nyt minusta tuntuu, että olisi aika saada kehitettyä erikoisopettajien huomioonottamista ja asiallista kohtelua. Eläinlääketieteessäkin on jonkin verran kapeilla erikoisaloilla erityisen lahjakkaita opiskelijoita, joiden muut taidot eivät sovellu vaikkapa ryhmässä oppimiseen. On iso ja ajankohdainen haaste opettajille, miten opetusmenetelmiä saadaan räätälöityä opettavien mukaan, jotta heidän opiskelunsa on mielekästä ja toisaalta heidän lahjakkuutensa saadaan suunnattua esimerkiksi korkeatasoiseen tieteelliseen tutkimukseen”, sanoo Marjatta Snellman.

Anna Parkkari

Tietokonetomografiabuoneessa, vasemmalta Vuoden eläinlääkäri Marjatta Snellman, röntgenhoitaja Tarja Saalonen, röntgenhoitaja Taina Mäki ja ELL, tuleva diplomaatti Anu Lappalainen. ”Ilman hyvälaatuista kuvantamista monet kirurgiset hoidot jäisivät tekemättä”, sanoo Vuoden eläinlääkäri.

MAAILMAN ELÄINLÄÄKÄRIPÄIVÄ

Päivän vietto on vuodesta 2001 edistänyt maailman eläinlääkäri-liitto eli World Veterinary Association. Suomessa päivää vietettiin nyt seitsemännen kerran.

Palkinto julkistettiin 10. toukokuuta Viikissä Yliopistollisessa eläinsairaalassa. Maailman eläinlääkäripäivää vietettiin jo 29. huhtikuuta. Eläinlääkäriliiton puheenjohtajan puhe tilaisuudesta on kokonaisuudessaan luettavissa kotisivujen ajankohtaisissa.

Aiemmat Eläinlääkäriliiton palkitsemat:

2001 Veikko Tuovinen, vuoden eläinlääkäri, tuotantoeläinten terveydenhuollon edistäminen

2002 Riitta Aho, vuoden eläinlääkäri, uusien haasteiden voittaminen

2003 Helsingin yliopiston tutkijaryhmä sikojen hyvinvoinnin edistämiseksi, vuoden eläinlääkintäteko

2004 Jukka Houttu, vuoden eläinlääkäri, hevossairauksien erikoiseläinlääkäri

2005 Aimo Välimäki, vuoden eläinlääkäri, kunnaneläinlääkärin elämäntyöstä

2006 Hannu Korkeala, vuoden eläinlääkäri, pitkäjänteisestä työstä elintarvike- ja ympäristöhygienian opetuksen, tutkimuksen ja yhteiskunnallisen painoarvon lisäämiseksi

Lisätietoa World Veterinary Associationista Internetistä: www.worldvet.org

Tiedekunnassa parisen vuotta sitten professori Outi Vainion aloittama opetusjuonne, jossa käsitellään eettisiä asioita, saa Snellmanin jälleen innostumaan. ”Upea juttu, että hankalista kysymyksistä päästään puhumaan jo aivan nuorten opiskelijoiden kanssa. Ja myös lemmikeistä, ei vain tuotantoeläi-

Anna Parkkari

Ultraäänilaitteetkin kehittyvät nopeasti ja yhä enemmän hyödynnetään varjoainekuvausta. Oikealla ELL Merja Leinonen, joka erikoistuu alaan.

mistä. Moniin eettisiin kysymyksiin ei ole valmista vastausta, vaan ne on pohdittava itse läpi. Muutenhan tuntuukin siltä, että hoitojen etiikasta ei ehditä keskustella tarpeeksi eikä kliinisillä laitoksilla ole kunnollista aikaa syvemmillä akateemisille pohdintoille.”

Tulevaisuuden haaveet

Snellman on myös mukana eläinlääkäreiden täydennyskoulutuksessa muun muassa Eläinlääkäriliiton koulutusyrityksen Fennovetin kautta. Vilkkaimpina vuosina hän on kouluttanut neljässä viikonlopputilaisuudessa ja esimerkiksi toukokuun lopulla on koulutuspäivä koiran ja kissan ortopedista röntgenissä. ”Matkasaarnaajana olen vuosien mittaan käynyt lukemattomissa koirajärjestöjen tilaisuuksissa ja esimerkiksi nyt keräämme rahaa uudelle kipuklinikalle Yliopistollisen Eläinsairaalan Ystävien yleisöluennoilla koirien terveydestä. Maalikuussa viimeksi yleisöä tuli enemmän kuin saliin mahtui”, sanoo Snellman.

Vuoden eläinlääkäri 2007 on jo iässä, jossa voi jäädä eläkkeelle. Hän kertoo haluavansa varmistaa Viitmaan ja Lappalaisen työn jatkuvuuden. ”Muuten tulevaisuudessa tekniikka varmasti yhä kehittyi, varjoainekuvaukset varsinkin.

Ehkäpä joskus on totta sekin, että tänne saadaan korkeakenttämagneettikuvauslaite. Eräs unelmani toteutuu jo syksyllä. Olen silloin mukana koirien funktionaalissa magneettikuvausyksikössä professori Harin laboratoriossa VTT:llä Vainion tutkimusryhmän jäsenenä. Muuten minä arvostan vanhaa mestari-kisälli-oppipoika-ajatusta: oppimiseen tarvitaan aina myös hyvä kontakti opettajan ja oppilaan välillä. Oppilaan on saatava asia omakseen, itse ilmaistava, mitä on oppinut. Se onnistuu parhaiten perinteisesti kasvokkain, vaikka verkko-opetus on hyvä väline muuten tiedon jakamiseen.”

Vuoden eläinlääkäri 2007, professori Marjatta Snellman mainitsi haastattelussa monia kollegoja. Käytännön syistä kaikki ei voida tässä mainita. Aviomiestään Eero Snellmania hän kiittää kaikesta saamastaan tuesta ja äitiään Birgit Niemeä, entistä Helsingin yliopiston saksan yliopettajaa, hänen antamastaan mahdollisuudesta saada opiskella eläinlääketiedettä ja myötäelämisestä bankalien työelämän vaiheiden aikana.

Eläinlääkärilehti meni painoon ennen palkitsemistilaisuutta 10. toukokuuta.